

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De falsa moneta, & eius authoribus puniendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

Decima conclusio: Quoties certe speciei numismata no...

Sed & his omnibus addere lector poterit Aret in conf. 11.

CAPVT VIII.

De falsa moneta, & eius authoribus puniendis.

S Y M M A R I A.

- Falsa moneta qua dicitur.
Nomis falsi Latine & Graece quibus dictionibus significentur
Quae sit iniuri criminis poena.
Poena expulsi falsam monetam.
Falsam monetam, ad eam aut tangens qualiter puniatur.

Postremo de crimine falsae monetae paucis agam, veluti coronidem huic operi adiciens, ut & praua, infamem...

Nunquam vero falsa, Latine dicuntur Adulterina, ita etenim ea appellat Constantinus Imperator in lib. 1. Cod. de falsa...

Poenam autem huius criminis varie iure veteri est statuta. etenim domus, in qua falsa moneta cuditur, si co additur, nisi dominus longe absens & ignorans, exculetur ab huiusmodi damno...

Regia l. vlt. tit. 6. pars. 7. qua de re diuus Hieronymus in vita Antonij Heremite scribit, huius criminis authores, ne ipso strepitu deprehenderentur, ad eum vitium in heremis...

Qui vero falsam monetam effecerit, aut hoc crimen commiserit, sub imagine imperatoris, ipsiusve imperatoris nomine falsam monetam percusserit, igni comburendus est. h. 2. Cod. de falsa moneta, secundum communem eius interpretationem, quam ibi tradidit glos. Cynus, & alij, omniaque eius bona publicantur, ut eadem lege constitutum est. Idem erit in committente crimen istud circa Regiam monetam, tex. elegans in l. 9. tit. 7. part. 7. Imo & proditoris crimen committitur ac humana maiestas laeditur hoc perpetrato scelere, & ideo huius criminis reus itidem est laesa maiestatis sceleris obnoxius, quod probatur in d. l. 2. & in d. l. Valentiniiani, atque in l. r. tit. 2. part. 7. dicitur enim vulgo alenofus, ac dimidiam ex ea causa bonorum partem amittit. l. 4. tit. 6. lib. 8. ordin. quibus adde. l. 7. tit. 12. lib. 4. fori. [hodie l. 5. tit. 17. lib. 3. Recopil. 3.]

Quod si quis hoc crimen commiserit circa numismata principis inferioris, qui non sit imperator, puniendus erit poena capitali. tex. in d. l. 1. C. de falsa moneta. notant omnes in d. l. 2. gl. & Doct. in d. c. quanto de iureiur. Nec in huius criminis punitione, quo ad praedicta quidquam refert, sit moneta aurea, greea, vel argentea, sicuti visum est Salyc. in d. l. 2. & Matth. de Afflict. in d. tit. 40. col. a. probat regia lex 9. tit. 7. par. 7. Haec autem poena capitalis, de qua in d. l. 1. de portatione est gl. in l. vlt. C. de veter. numis. in potesta. l. 1. notat Salic. in d. l. 2. late Alex. in conf. 104 lib. 1. col. 2. post Baldum in ead. l. 2. atque haec dicta sunt iuxta frequentissimam iuris vtriusque interpretationem.

Ego vero ex ipsis Caesarum constitutionibus, aliter rem istam opinor esse intelligendam. Nam poena ignis in eadem tum specie constituta est, ubi quis solidos, & numos inquam aureos, & Caesareos adulterauerit, textus insignis in l. 5. tit. de falsa moneta lib. 9. Codicis Theodosiani, quae quidem constitutio data est a Constantino Augusto Antiochia, qua ratione non admodum abscondita, nec absurda, imo propria est interpretatio gl. in d. l. 2. Cod. de falsa moneta. dum illius legis poenam adulteranti aurea imperatorum numismata infligendam esse opinatur, tamen si communis interpretatio hoc ipsum non admiserit, sed si quis alia, etiam Caesarum & imperatorum numismata fecerit adulterina, poena capitali puniendus erit. l. 1. C. de falsa moneta. quae deducta est a l. 2. eiusdem tit. lib. 9. Codicis Theodosii. Nec inquam mihi placuit, nec iure probari potest, eam constitutionem tractasse de his puniendis, qui crimen hoc in numismatis inferiorum perpetraverint, cum ius istud cudendi monetam solis competat summis principibus, quemadmodum paulo ante probatum est, de quibus Caesares ipsos intellexisse adeo est veritati consonum, ut plane censentur nec visquam aliud cogitasse.

Haec sane capitalis poena, ut cesset omnium Doctorum in hoc controversia, explicatur apertissime in l. 1. C. de falsa moneta. lib. 9. C. Theodosiani. qua quidem constitutione Imperator Constantinus ad Verum Constantinopoli definitur, decurionem, vel decurionis filium a patrio solo exilij perpetui conditione ad civitatem in longinquo positam mittendum, ac Caesarem ipsum consulendum super facultatibus ipsius delinquentis, plebeum rebus amissis perpetuae dari damnationi, seruum autem ultimo supplicio afficiendum esse. Haec est sane dicta lex, ex qua maxime probatur Salyceti interpretatio in d. l. 1. C. de falsa moneta.

Hinc etiam apparet l. 2. C. de falsa moneta. in prin. vsque ad versum eius obnoxij, deductam fuisse a l. 3. quae est Constantini ad Tertullum Praefectum Africae, versum autem eius obnoxij, ex l. 8. quae est Valentiniiani, Theodosij, & Arcadij Imperatorum. Et versum praemio accusatoribus propositum, deduci ex l. 5. quae est Imperatoris Constantij ad Leontium, tit. de falsa moneta. lib. 9. Codicis Theodosiani. tamen si in Codice Iustiniani tota ea constitutio tribuatur & adscribatur Constantino ad Tertullum praefectum praetorio.

Is vero, qui monetam propria autoritate, iussi tamen ponderis & materiae, ac formae legitima percusserit, eadem poena puniendus est, qua puniuntur adulterinam monetam fabricans. gl. in l. 2. C. de falsa moneta. not. Alex. in l. singularia. num. 26 ff. si cert. per. sentit Bar. in l. qui falsam. ff. de falsis. vbi Hippo. nu. 66. scribit, hac in specie poenam extraordinariam fore infligendam. Quod mihi non placet, praesertim, quia Regia l. 9. tit. 7. part. 7. etiam hanc criminis speciem ignis poena puniendam esse statuit.

Excusatur autē qui adulterina numismata fecerit ex eo, quod scelus id commiserit in moneta, quā in ea prouincia, nec expenditur, nec in usum commerciorum admittitur. not. Alex. in *conf. 104. lib. 1. Matth. de Afflict. in dicitis Constitutionibus Neap. lib. 3. rubr. 40.* tradit Hippo. in *l. qui falsam num. 73.* paulo ante citata. Saltem excusabitur hic hac ex causa ab huius criminis pœna ordinaria, & extra ordinem punietur.

Sed & an in hoc crimine conatus ipse, nondū perfectus, nec consummato delicto, sit puniendus, traditur à Iureconsulto, & eius interpretibus ibi in *d. l. qui falsam.* & à Thoma Grammatico *decisi. 74.* nos itidem aliquot de conatu adnotauimus in *Clem. si furiosus de homicid. 2. parte, in prin. num. 5.*

4 Sed si quis sciens falsam moneta[m] expendit, si numi plumbei, vel stannei sint, puniatur pœna ordinaria falsi, quæ traditur in *l. 1. §. vlt. ff. de falsis.* Si numi alterius materiæ sint, pœna erit extraordinaria. Sic sane tradidit Bar. per tex. ibi in *l. lege Corne. ff. de falsis.* Et Abb. in *cap. quanto. 2. col. de iureiur.* Sed Saly. in *l. 2. C. de falsa moneta.* existimat, indistincte ordinariam pœnam falsi esse hoc in casu infligendam, quem alii ad id citatis sequitur Hipp. in *d. l. qui falsam num. 71.* dicens hanc opinionem seruari in praxi: idem eam sequi videtur in *conf. 47. num. 1. Pragmatica tamen Regia, quæ de monetis est à Catholicis Regibus Fernando, & Elyzabetha statuta. §. 62.* hic puniatur pœna exilij quatuor annorum, & publicatione dimidiæ partis bonorum, quam constitutionem ipse intelligerem, ubi qui expendit indicat illum, à quo falsos numos

habuerit, alioqui puniendus erit pœna ordinaria falsi, reus optimus in *l. 78. Styli, quæ vel ex eo procedit, quod is pœna sumatur falsæ monetæ reus, si non indicauerit illum, à quo ea numismata adulterina habuerit, sicuti voluerunt Petrus & Cynus in l. maiorem. C. de falsis. notat Aret. in l. eleganter. §. quoniam probos. ff. de pignorat. actio. vnde constat, etiam ignorantiā falsi præsumi eius, qui expendit adulterinos numos, si eum indicauerit, à quo eos habuerit.*

Tondens autem monetam, eamque radens vel tingens si liber est, bestijs subijcitur, si seruus, vltimo afficitur supplicio, *l. quicumque. ff. de falsis.* ubi est *Communis omnium adnotatio* item in *l. 2. C. de falsa moneta.* & in *cap. quanto de iureiur.* quod contingente numos alterius metalli, non in alio, secundū Hippol. in *conf. 71.* Regia tamen *l. §. tit. 7. pari. 7.* probat huius rei minis reum arbitrio Regis puniendū fore. Sic & Constantinus Imperator ad Leontium Prefectum Prætorio scribit, qui cuiusculi mensuram exterioris in solido aureo adroferit, pœnam esse capite, vel flammis, vel alia pœna mortifera, vnde pressim cautum est in *l. 1. tit. 22. lib. 9. Codicis Theodosiani.* pragmatica vero Regum Catholicorum, quæ de monetis consummatis numismata, puniendum esse indistincte pœna mortis, & amissionis omnium bonorum. Quod quantum attinet de mortis pœna deducitur à præcitata lege Constantini, & in *l. vlt. Cod. de veteris numisma. potestate, libr. 1. 1.*

F I N I S.

